

шкіл у кінці експерименту було проведено ті самі тренінги з учителями та учнями, що й на початку експерименту. Визначено, що для 76% (на 12% більше порівняно з початком експерименту) вчителів притаманний відповідний рівень творчої компетентності. На чітку залежність психологічної готовності учнів від творчої компетентності вчителя указують отримані результати щодо учнів. Так, у 68% старшокласників виявлено відповідний рівень психологічної готовності до розв'язання творчих завдань (на 10% більше порівняно з початком експерименту).

Дані експериментального дослідження свідчать про залежність формування психологічної готовності до розвитку творчості в учнів від сформованості творчої компетентності вчителя.

Література

1. Яланська С. П. Психологічні засади розвитку творчості майбутніх учителів біологічних дисциплін: теорія і практика. Монографія. / С. П. Яланська. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2010. – 332 с.

ПЕДАГОГІЧНИЙ ДОСВІД О.О. КАТОЛІКОВА – У ПРАКТИКУ ВЧИТЕЛЯ БІОЛОГІЇ

Пивовар Н.М., Хілїнська Т.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

О.О. Католіков – народний вчитель РСРС (1988), заслужений учитель РСФСР (1982), заслужений учитель Республіки Комі (1977), член-кореспондент Російської Академії освіти (1989), директор Сиктивкарської агрошколи-інтернату для дітей-сиріт та дітей, які залишилися без батьківської опіки (з 1973 по 1996).

Головною педагогічною задачею О.О. Католікова було трудове виховання. Як і А.С. Макаренку він вбачав сенс виховання у набутті трудових навичок, так як праця – це основа щастя, комфорт у душі. Всі роки його директорства були пов'язані з будівництвом, ремонтом міських будівель інтернату, благоустроєм Межадорського табору, який згодом перетворився у потужне навчально-дослідне господарство. Ось цифри, які його характеризують: господарство має 750 га державного заказника, сам табір розкинувся на 30 га, під сінокісними луками – 75 га. Табір має 34 будівлі оснащені водопроводом та опаленням. Лише машинний парк нараховує 25 тракторів, а також культиваторів, сажалок, сіялок, сінокосилок та ін. техніки. Побудовані гаражі, два фінських ангари, декілька овочехранилищ, теплиць, приміщень для худоби.

Саме у навчально-дослідному господарстві «Межадорське» і здійснювалося широке трудове виховання мешканців інтернату: найменші працювали на ділянках, годували кроликів; підлітки вирощували квіти (2 га), овочі; доглядали за тваринами, птахами; виконували дослідні завдання, одержані на уроках біології; старшокласники були зайняті на будівництві та ремонті, а також за завданнями інституту біології КНЦ виконували ряд науково-дослідних робіт.

Агрошкола-інтернат цілеспрямовано здійснювала утиск на професійно-господарську підготовку учнів, яка б допомогла випускникам-сиротам самовизначитися на ринку професій, та й навички сільськогосподарської праці можуть знадобитися кожному у дорослому житті. Навчальні

плани були доповнені сільськогосподарськими предметами. Біологія, хімія й економіка викладались на основі міжпредметних зв'язків з основами сільського господарства. Велику допомогу у професіоналізації учнів відігравав інститут біології Комі наукового центру. Його спеціалісти вели різноманітні гуртки та факультативи сільськогосподарського спрямування. О.О. Католиков домігся, щоб після закінчення агрошколи вихованці одержували посвідчення про отримання спеціальностей майстрів тваринництва, рослинництва, тракториста.

Про те, як і які квіти вирощувались у таборі – окрема мова, ось неповний перелік того, що вирощується у суворому північному кліматі дітьми на 2 га землі: агератум, аконіт, аморант, адоніс, анемона, араби, арктотіс, астільба, бадан, барвінок, бегонії, брахікома, вербена, віскарія, гайлардія, гейзера, гемерокаліс, георгіни, годечія, геліхризум, дигіталіс, іберіс та багато інших. Одних айстрових – 120 видів. Кожного року декілька випускниць інтернату ідуть у Мічуринськ, щоб вступити до МПТУ, яке готує квітководів-декораторів [1].

У професійному визначенні Католиков вбачав головний шлях забезпечення соціальної захищеності своїх вихованців. На кожного вихованця були заведені банківські рахунки, а з 1989 р. стали нараховувати заробітну плату за працю у літній період.

2 серпня 1987 р. у студії Останкіно О.О. Католиков сказав «... Я завжди вважав, що труд все-таки від слова трудно! І коли мене питають: «Як ви прищеплюєте любов до праці?», я говорю: «Ми не любов до праці виховуємо, а виховуємо потребу до праці і обов'язкову звичку до роботи як основу майбутнього щастя нашої дитини! А роботу намагаємося придумати цікаву, праця повинна захоплювати, прикрашати наше життя...» [2].

Досвід О.О. Католикова – неоцінене надбання практичної педагогіки. Втілення передового педагогічного досвіду в практику роботи – дуже важливий і відповідальний момент в управлінні методичною роботою школи.

Як говорив К.Д. Ушинский «... передається думка (ідея), виведена з досвіду, а не сам досвід». Тому необхідна організація цілого ряду комплексних управлінських дій (організація, регулювання, контроль), щоб передовий досвід, який використовує школа, чи окремий педагог, був ефективним і приносив результати. А досвід О.О. Католикова дійсно заслуговує на схвалення і поширення [3]. Ідеї визначного педагога, втілені у практичну діяльність вчителя біології, можуть з успіхом послугувати справі поліпшення біологічної освіти сучасного школяра, його професійному самовизначенню та соціалізації.

Література

1. Ануфриев А.Ф. Вместе с отцом детей-сирот / А.Ф. Ануфриев. – Сыктывкар, 2004. – 145 с.
2. Католиков А.А. Дом моих детей / А.А. Католиков. – М., 1997. – 78 с.
3. Ушинский К.Д. Собр. соч. в 6 т. / К.Д. Ушинский – Т.3. – М., 1988. – Т.3. – С.25-29.